

Dr hab. Stefan T. Kwiatkowski, prof. ChAT

Warszawa, 4.11.2022 r.

Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie

Wydział Nauk Społecznych

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr. Igora Bykowskiego

*Dyrektor szkoły wiejskiej jako przywódca edukacyjny w społeczności lokalnej
(perspektywa biograficzna)*

przygotowanej pod kierunkiem dr. hab. Mirosława Kowalskiego, prof. UZ

Uniwersytet Zielonogórski,

Zielona Góra 2022, ss. 298

Temat rozprawy doktorskiej Pana mgr. Igora Bykowskiego jest oryginalny – dotyczy on bowiem dyrektorów szkół wiejskich, czyli grupy, która dotychczas rzadko była obiektem badań. Autor koncentruje się na analizie roli, jaką współcześni członkowie tej grupy powinni pełnić, kładąc szczególny nacisk na perspektywę przywództwa edukacyjnego, które powinni oni sprawować w prowadzonej przez siebie szkole. Należy podkreślić, że przyjęcie takiego punktu widzenia sprawia, że analizowana rozprawa wpisuje się w szerszy nurt prowadzonych na przestrzeni ostatnich lat rozważań, poświęconych znaczeniu skutecznego przywództwa w edukacji oraz szczególnej roli, jaką mają do odegrania w tym obszarze dyrektorzy poszczególnych placówek oświatowych.

W strukturze recenzowanej rozprawy Doktorant wyróżnił 6 rozdziałów – poprzedzonych merytorycznym *Wstępem*, w którym zarysował on w sposób syntetyczny wyzwania stojące przed dyrektorem współczesnej szkoły, a zwieńczonych wnioskami i rekomendacjami natury praktycznej oraz zakończeniem i bibliografią (wraz z netografią).

Tytuły rozdziałów dobrze oddają ich zawartość:

1. Świadomość roli nauczyciela
2. Rola społeczna nauczyciela i dyrektora
3. Współczesne role dyrektora szkoły
4. Przywództwo edukacyjne dyrektora szkoły
5. Metodologia badań własnych
6. Opis i analiza wyników badań

Przyjęta przez Doktoranta struktura rozprawy jest czytelna – w sposób logiczny prowadzi czytelnika od świata teorii (stopniowo zmierzając do opisu przywództwa edukacyjnego kluczowego z perspektywy tematu pracy), poprzez założenia metodologiczne badań własnych, do prezentacji wyników oraz ich pogłębionych analiz.

W rozdziale I (*Świadomość roli nauczyciela*) punktem wyjścia uczyniona została kwestia świadomości i jej znaczenia z perspektywy pełnienia roli nauczyciela. Przywołując kolejne, wybrane koncepcje filozoficzne, Autor stara się ukazać czytelnikowi istotę świadomości – zaprezentować ją na tle różnorodnych definicji formułowanych przez czołowych przedstawicieli nowożytnej myśli filozoficznej oraz ich kluczowych tez odnoszących się do tej istotnej kwestii. Czyniąc koncepcje Williama Jamesa i Georga H. Meada swoistym pomostem pomiędzy sferą filozofii a obszarem psychologii akademickiej, Doktorant przedstawia następnie psychologiczne ujęcia świadomości, odwołując się przy tym zarówno do koncepcji anglosaskich, jak i tych, które wypracowane zostały na gruncie polskiej psychologii. Kolejna część

analizowanego rozdziału poświęcona została omówieniu zagadnienia roli społecznej – począwszy od kwestii definicyjnych (z uwzględnieniem przeglądu stanowisk czołowych badaczy), a skończywszy na relacji roli społecznej ze statusem społecznym jednostki. Następnie, po tym swoistym wprowadzeniu do tematyki roli społecznej i jej licznych niuansów, Doktorant płynnie przeszedł do kwestii szczegółowych, istotnych z punktu widzenia tematu analizowanej rozprawy, czyli do zaprezentowania swoich rozważań odnoszących się do roli społecznej, statusu i pozycji nauczyciela – fragment ten potraktować można jako wprowadzenie do kolejnego rozdziału pracy, poświęconego roli społecznej nauczyciela i dyrektora.

W mojej ocenie rozdział I traktować należy jako udaną próbę wprowadzenia czytelnika w problematykę świadomości oraz jej znaczenia z perspektywy ról społecznych pełnionych przez jednostkę. Doktorant kompetentnie porusza się w omawianym obszarze tematycznym – wykazał się przy tym dużą erudycją i umiejętnie zestawiał ze sobą przywoływane koncepcje i podejścia do świadomości oraz roli społecznej, starając się uwypuklić te ich elementy, które odgrywają kluczową rolę z przyjętej przez niego perspektywy. Pewnym mankamentem tego rozdziału jest fakt, że w jego początkowej części zabrakło niezbędnego, wyczerpującego wyjaśnienia relacji pomiędzy stanowiącą jego przedmiot świadomością a rolą społeczną, do omówienia której Doktorant przechodzi w kolejnym rozdziale. Przed przejściem do podrozdziału 1.1. pt. „Świadomość – przegląd wybranych koncepcji filozoficznych” Autor stwierdza, że: „Rozmyślenia na temat świadomości są dzisiaj niezbędne, aby zrozumieć rolę nauczyciela w systemie edukacji”, natomiast dopiero w kolejnym podrozdziale (1.2. – „Świadomość – przegląd wybranych koncepcji psychologicznych”) wyjaśnia, dlaczego tak sądzi. Można przypuszczać, że zamieszczenie dokładnej informacji na ten temat już we wstępie do rozdziału I mogłoby ułatwić czytelnikom jego właściwą recepcję.

Rozdział II (*Rola społeczna nauczyciela i dyrektora*) poświęcony został historii myśli pedagogicznej w ujęciu pedeutologicznym – zawiera on syntetyczny opis przemian, jakim na przestrzeni wieków podlegał zawód nauczyciela: począwszy od starożytności, przez okres średniowiecza i nowożytności, a skończywszy na opisie przełomowych zmian, do których doszło w wieku XIX i XX. Rozdział II wieńczy podrozdział 2.7. pt. „Nauczyciel nowego tysiąclecia – wyzwania zmieniającej się rzeczywistości”, w którym Doktorant odnosi się do wyzwań i wymagań stojących zarówno przed całym systemem edukacji, jak i przed poszczególnymi nauczycielami, którym przyszło pracować w podlegającej dynamicznym przemianom rzeczywistości XXI wieku.

Rozdział II przygotowany został w sposób rzetelny. Doktorant umiejętnie zaprezentował poglądy charakterystyczne dla poszczególnych okresów historycznych, przywołując przy tym stanowiska postaci kluczowych z perspektywy rozwoju myśli pedeutologicznej. Uwagę zwraca rozbudowany podrozdział poświęcony współczesnym nauczycielom – odgrywa on bowiem znaczącą rolę z perspektywy rozważań Doktoranta, które zawarł on w kolejnych rozdziałach swojej pracy.

W rozdziale III (*Współczesne role dyrektora szkoły*) Doktorant skoncentrował się na udzieleniu odpowiedzi na pytanie, kim powinien być i jaką rolę, czy może raczej – jakie role powinien pełnić współczesny dyrektor szkoły, sprawujący powierzoną mu funkcję w sposób skuteczny i spełniający wymagania szeroko pojmowanego otoczenia szkoły. Autor, czyniąc punktem wyjścia swoich rozważań zmiany w postrzeganiu roli dyrektora szkoły, omówił kolejno: wpływające na sprawowanie funkcji dyrektora zmiany w obowiązującym ustawodawstwie (podrozdział pt. „Wymagania prawne względem dyrektora”), oczekiwania formułowane wobec dyrektora przez jego otoczenie, ukazane w kontekście jedenastu kluczowych ról, które powinien on współcześnie pełnić (podrozdział pt. „Współczesne oczekiwania względem dyrektora szkoły”),

postrzeganie dyrektora jako osoby pełniącej funkcję kierowniczą (podrozdział pt. „Dyrektor jako kierownik”) oraz jako menadżera (oświaty) z uwzględnieniem syntetycznego opisu związanych z tą rolą zadań i omówieniu kluczowych z tej perspektywy stylów kierowania (podrozdział pt. „Dyrektor szkoły jako menadżer”), jako osoby odpowiedzialnej za motywowanie, z wykorzystaniem różnych metod i środków, podlegających mu nauczycieli (podrozdział pt. „Dyrektor jako motywator”) i wreszcie – jako mediatora, którego zadaniem jest podejmowanie starań ukierunkowanych na doprowadzenie do porozumienia między zwaśnionymi stronami (podrozdział pt. „Dyrektor jako mediator”). Rozdział wieńczą rozważania Doktoranta poświęcone szeroko pojmowanej współpracy dyrektora szkoły ze środowiskiem lokalnym (rodzicami uczniów, a także organizacjami i firmami, które funkcjonują w otoczeniu kierowanej przez niego placówki).

W mojej opinii rozdział III stanowi bardzo interesujący przegląd kluczowych ról, które pełnić powinien współczesny dyrektor szkoły. Doktorantowi udało się w sposób umiejętny uchwycić istotę przemian, do których doszło w analizowanym obszarze i wskazać główne wymagania oraz oczekiwania kierowane w stronę dyrektorów szkoły, a także te spośród jego licznych ról, które mają znaczenie fundamentalne z perspektywy skutecznego stawienia przez niego czoła stale rosnącemu katalogowi obowiązków oraz wynikającym z nich wyzwaniom – Doktorant odwołał się przy tym do reprezentatywnej literatury przedmiotu. Doktorantowi udało się udzielić rzeczowej odpowiedzi na pytanie, które postawił we wstępie do omawianego rozdziału – wskazał bowiem, jaki powinien być współczesny dyrektor szkoły, tłem czyniąc przemyślenia na temat ewolucji podejścia do jego roli. Na uwagę zasługuje szczególna dbałość Doktoranta o przytaczanie wiodących definicji terminów kluczowych z punktu widzenia tematyki rozdziału (np. takich jak „kierownik”, „menadżer”, „motywacja” czy „mediacja”) – umożliwia to czytelnikowi lepsze zrozumienie

toku myślenia Doktoranta oraz ram teoretycznych, w których osadzone są prowadzone przez niego rozważania.

Na rozdział IV (*Przywództwo edukacyjne dyrektora szkoły*) składają się bazujące na bogatej literaturze przedmiotu rozważania Doktoranta dotyczące istoty przywództwa edukacyjnego oraz jego licznych aspektów. Pierwszy z podrozdziałów („Przywództwo edukacyjne – trafność definicyjna”) poświęcony został kwestiom definicyjnym – Autor przytoczył w nim zarówno szereg definicji przywództwa oraz jego specyficznej odmiany kluczowej z perspektywy analizowanej rozprawy, czyli przywództwa edukacyjnego, jak i klasyfikacje stylów przywództwa czy stylów kierowania. Drugi podrozdział poświęcony został omówieniu przywództwa edukacyjnego w ujęciu Joanny Madalińskiej-Michalak – poruszono w nim kwestię cech i predyspozycji przywódcy oraz przywództwa rozumianego jako umiejętności i jako relacji. W trzecim podrozdziale Doktorant przybliżył z kolei przywództwo edukacyjne w ujęciu Tony’ego Busha – odwołał się w nim, między innymi, do wyróżnionych przez wspomnianego autora ośmiu modeli przywództwa. Kolejne trzy podrozdziały poświęcone zostały omówieniu zadań i funkcji dyrektora szkoły jako przywódcy edukacyjnego, a także kompetencji, którymi powinien on dysponować, by w sposób odpowiedni wywiązywać się z powierzonej mu roli oraz wynikających z niej funkcji i zadań – Doktorant poświęcił szczególną uwagę kompetencjom społecznym dyrektora szkoły, które omówione zostały w osobnym podrozdziale. Następny z podrozdziałów omawianego rozdziału zawiera zwięzły opis przywództwa edukacyjnego na przykładzie Wielkiej Brytanii. Po przedstawieniu tego zagadnienia Doktorant przeszedł do przytoczenia wyników wybranych badań poświęconych postrzeganiu przywództwa edukacyjnego przez dyrektorów szkół (trzon tego podrozdziału stanowi szeroki opis wyników analiz przeprowadzonych przez Romana Dorczaka i Jakuba Kołodziejczyka, ukierunkowanych na zidentyfikowanie kompetencji istotnych z perspektywy

przywództwa edukacyjnego). Rozdział IV zamyka podrozdział pt. „Dyrektor szkoły przywódcą edukacyjnym w społeczności lokalnej”.

Rozdział IV ma znaczenie szczególne z perspektywy całej rozprawy, ponieważ to w nim dochodzi do zazębienia się wątków, które poruszone zostały we wcześniejszych częściach pracy. Doktorant przeprowadził swój wywód w sposób zrozumiały, analizując kluczowe wątki związane z przywództwem edukacyjnym oraz jego licznymi aspektami i odwołując się przy tym do licznych źródeł, co świadczy o jego dobrym przygotowaniu merytorycznym i o odpowiedniej znajomości literatury przedmiotu. Na szczególną uwagę zasługuje tu podrozdział 4.1 („Przywództwo edukacyjne – trudność definicyjna”), zawierający treści kluczowe dla właściwego zrozumienia analizowanej tematyki przywództwa. Rozdział IV oceniam – z ogólnego punktu widzenia – pozytywnie, jednocześnie dostrzegam w jego konstrukcji pewne słabsze punkty, które warto byłoby należycie wzmocnić. Wydaje się, że w podrozdziale 4.2 („Przywództwo edukacyjne w ujęciu J. Madalińskiej-Michalak”) zasadne byłoby nieco bardziej dokładne nakreślenie i wyeksponowanie – jeszcze na początku podrozdziału – kluczowych poglądów Joanny Madalińskiej-Michalak. Doktorant, co prawda, wspomina o nich w kilku miejscach, ale w związku z tym, że przytacza również stanowiska innych badaczy, można odnieść wrażenie, że brakuje tu ścisłego rdzenia, stanowiącego punkt wyjścia do prowadzonych rozważań. W podrozdziale 4.3, zatytułowanym „Przywództwo edukacyjne – ujęcie T. Busha”, zwraca z kolei uwagę pewien niedostatek odwołań Doktoranta bezpośrednio do prac autorstwa wspomnianego w tytule podrozdziału Tony’ego Busha – w bibliografii znaleźć można tylko jedną pozycję jego autorstwa (Doktorant odwołuje się znacznie częściej do pozycji autorstwa Małgorzaty Rosalskiej). Nie zmienia to oczywiście faktu, że podrozdział ten został napisany w sposób poprawny, a zawarte w nim treści wiele wnoszą do rozprawy. Nieco bardziej rozbudowany mógł zostać podrozdział 4.7 pt. „Przywództwo edukacyjne na

przykładzie Wielkiej Brytanii” – liczy on zaledwie trzy strony, co pozostawia pewien niedosyt, zwłaszcza że przyjęcie perspektywy porównawczej mogłoby się okazać w analizowanym przypadku bardzo cenne. Podobnie rzecz ma się w przypadku podrozdziału 4.8 („Przywództwo edukacyjne w opinii dyrektorów”) – także i tutaj zasadne wydaje się przywołanie wyników badań zagranicznych, których zestawienie z wynikami badań przeprowadzonych na gruncie polskim mogłoby okazać się bardzo interesujące. W przypadku opublikowania recenzowanej rozprawy postulowałbym zatem rozbudowanie wątku komparatystycznego i przywołanie zarówno danych statystycznych, jak i wyników badań odnoszących się do szeroko pojmowanej roli dyrektora szkoły, uzyskanych w innych państwach/systemach edukacyjnych. Ostatnia uwaga dotyczy podrozdziału 4.9 pt. „Dyrektor szkoły przywódcą edukacyjnym w społeczności lokalnej” – zważywszy na fakt, że jest to podrozdział, który z jednej strony stanowi zwieńczenie teoretycznej części rozprawy, a z drugiej – dotyczy kwestii ujętej bezpośrednio w temacie pracy doktorskiej (*Dyrektor szkoły wiejskiej jako przywódca edukacyjny w społeczności lokalnej (perspektywa biograficzna)*), można było oczekiwać, że specyfika pracy dyrektora szkoły wiejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem jego roli jako przywódcy edukacyjnego w społeczności lokalnej, zostanie w nim nieco dokładniej zarysowana, z uwzględnieniem szerszego odwołania do wątków poruszanych w poprzednich rozdziałach (powiązania ich ze sobą i swoistego podsumowania opisanych związków). Zaznaczyć przy tym trzeba, że Doktorant odnosi się do tej kwestii w dalszej części rozprawy – wspomina o niej bowiem w syntetyczny sposób we wprowadzeniu do rozdziału VI, poświęconego opisowi i analizie wyników badań. Wydaje się jednak, że wzmianka na ten temat jeszcze w rozdziale IV wpłynęłaby pozytywnie na klarowność prezentowanego w nim wyводу. W związku z powyższym, podobnie jak w przypadku wspomnianych wcześniej podrozdziałów, sugeruję, by przypadku opublikowania recenzowanej rozprawy Doktorant zadbał o bardziej szczegółowe odniesienie się do tej kwestii

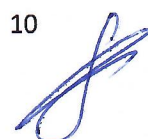

w teoretycznej części pracy. Jednocześnie zdaję sobie sprawę z faktu, że wybrany przez Doktoranta obszar badań nie był dotychczas – co podkreśliłem już uprzednio – często eksplorowany, co sprawia, że szerszy opis dyrektora szkoły wiejskiej jako przywódcy edukacyjnego w społeczności lokalnej mógł być – ze względu na niewielki zasób tekstów źródłowych – utrudniony. Jak bowiem zaznacza w Zakończeniu sam Doktorant: „Praca ta stanowić (...) może jedynie preludium zgłębiania tematyki roli dyrektora szkoły wiejskiej jako przywódcy edukacyjnego w środowisku lokalnym”.

Rozdział V (*Metodologia badań własnych*) został zaprezentowany przez Doktoranta z należytą starannością. Pierwszym krokiem procedury metodologicznej było precyzyjne określenie przez Doktoranta przedmiotu i celów badań. Przedmiotem badań uczynił on doświadczenia społeczno-zawodowe dyrektorów szkół wiejskich. Następnym określenia przedmiotu badań było sformułowanie ich celu poznawczego, teoretycznego oraz praktycznego. Z przyjętych celów badania wyprowadzony został następnie główny problem badawczy („Jak dyrektorzy szkół wiejskich rozumieją istotę i znaczenie przywództwa edukacyjnego w środowisku lokalnym?”) oraz sześć problemów szczegółowych (przedstawionych w formie pytań dopełnienia), stanowiących jego rozwinięcie. Konsekwencją sformułowania problemu badawczego oraz problemów szczegółowych był wybór metody badawczej – Doktorant zdecydował się na zastosowanie metody biograficznej (metody indywidualnych przypadków) oraz techniki wywiadu narracyjnego. Należy zaznaczyć, że Doktorant w sposób bardzo kompetentny, w odwołaniu do stanowisk czołowych przedstawicieli rodzimej (przede wszystkim) metodologii badań pedagogicznych/społecznych, uzasadnił dokonany przez siebie wybór metody oraz techniki badawczej, przywołując ich kluczowe charakterystyki i zestawiając je z przyjętym wcześniej problemem badawczym.

W mojej ocenie rozdział V – *Metodologia badań własnych* – został przez Doktoranta opracowany poprawnie – w sposób dowodzący jego dużej świadomości metodologicznej. Poszczególne składowe metodologii badań własnych opisał on w sposób świadczący o bardzo dobrej znajomości literatury przedmiotu, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki badań jakościowych oraz przyjętych metody i techniki badawczej. Uwagę zwraca jednak fakt, że w rozdziale V brakuje informacji na temat narzędzia badawczego, uwzględnionego przecież – obok metody i techniki badawczej – w tytule podrozdziału 5.2. O tym, że Doktorant przygotował listę pytań, które zadawał poszczególnym osobom badanym (chodzi więc o pytanie obowiązkowe umożliwiające utworzenie ważnej dla wywiadów narracyjnych mapy kontekstowej) świadczy choćby fakt, że już w pierwszym zdaniu podrozdziału 6.4 stwierdza on, że „jednym z pytań wywiadu było pytanie....” (s. 231), a na stronie 245 (podrozdział 6.5) znaleźć można z kolei następujące sformułowania: „Osoby badane, w odpowiedzi na pytanie dotyczące najważniejszych dla przywództwa priorytetów pracy...” oraz „Jednym z pytań, z którym zmierzli się dyrektorzy...”, które również dowodzą, że Doktorant dysponował wykazem dyspozycji do wywiadu. Brak informacji na temat narzędzia nie wpływa, co prawda, negatywnie na ogólną wartość poznawczą rozprawy, jednakże należy sądzić, że zamieszczenie dyspozycji do wywiadu w rozdziale V lub w załączniku, mogłoby wpłynąć korzystnie na klarowność wyводу prowadzonego przez Doktoranta. W przypadku opublikowania recenzowanej rozprawy postuluję zatem, by dołączyć do niej dyspozycje do wywiadu oraz uwzględnić je w poszczególnych podrozdziałach rozdziału VI (np. w formie otwierającej dany podrozdział listy pytań obowiązkowych, które w ramach analizowanego obszaru zadano osobom badanym).

Empiryczny aspekt recenzowanej rozprawy zaprezentowany został w rozdziale VI (*Opis i analiza wyników badań*). Jest to obszerny jej fragment, w którym – w sposób pogłębiony – Doktorant odniósł się, przedstawiając wyniki

badań, do każdego z wyróżnionych wcześniej szczegółowych problemów badawczych (każdemu z nich poświęcony został osobny podrozdział). W omawianym rozdziale znaleźć można również bazującą na zgromadzonych rezultatach badań, rozbudowaną odpowiedź Doktoranta na pytanie zawarte w głównym problemie badawczym rozprawy, a także rzetelne odniesienie się do realizacji postawionych w rozdziale V celów: poznawczego i teoretycznego.

Rozdział VI oceniam bardzo wysoko. Chciałbym podkreślić wysoką staranność i konsekwencję Doktoranta w procesie wyczerpującego opisu i towarzyszącej mu pogłębionej analizy zgromadzonego przez niego materiału empirycznego. Snute przez niego rozważania, towarzyszące przytaczaniu kluczowych wyników badań, świadczą o jego dogłębnej znajomości szeroko pojmowanych zagadnień kluczowych z perspektywy przywództwa edukacyjnego, związanych z nim procesów, jego uwarunkowań i oczekiwań formułowanych wobec dyrektorów szkół – zarówno przez ich otoczenie, jak i przez nich samych. Uwagę zwraca dbałość Doktoranta o właściwe podsumowanie podjętych wcześniej wątków badawczych, której emanacją jest udzielenie wyczerpującej odpowiedzi na problem badawczy oraz opis realizacji dwóch z trzech celów badawczych (cel praktyczny omówiony został przez Doktoranta w części poświęconej Wnioskom i rekomendacjom). W kontekście rozdziału VI warto zwrócić uwagę na pewien mankament *stricte* techniczny – mianowicie w spisie treści (s. 3), tuż pod tytułem podrozdziału 6.3, zamieszczony został – wskutek błędu – fragment opisu i analizy wyników badań.

Recenzowaną rozprawę wieńczą wnioski Doktoranta oraz opracowane przez niego rekomendacje natury praktycznej. Centralne miejsce tej części rozprawy zajmuje rozbudowany opis implikacji wyników badań do praktyki edukacyjnej (Doktorant wskazał cztery kierunki wprowadzenia zmian wymaganych dla stworzenia efektywnego i spójnego systemu kreowania przywódców

edukacyjnych) – jest to bardzo ważny element stanowiący realizację wspomnianego uprzednio celu praktycznego.

Konkluzja

Podsumowując uważam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska Pana mgr. Igora Bykowskiego pt. „Dyrektor szkoły wiejskiej jako przywódca edukacyjny w społeczności lokalnej (perspektywa biograficzna)” stanowi udaną próbę rozwiązania istotnego problemu badawczego, który w dotychczasowych badaniach nie został w sposób dostateczny zgłębiony. Rozprawa ta stanowi dowód umiejętności samodzielnego prowadzenia przez Doktoranta pracy naukowej oraz jego daleko idącej dojrzałości w tym obszarze. Mimo wskazanych mankamentów przedłożona do recenzji rozprawa nosi znamiona rzetelnego studium empirycznego, które przygotowane zostało w oparciu o odpowiednie z punktu widzenia postawionych celów uzasadnienie teoretyczne, świadczące o zadowalającej znajomości literatury przedmiotu – stanowi ona prezentację dojrzałego warsztatu badacza jakościowego. Spełnia ona zatem kryteria zawarte w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W związku z powyższym wnoszę więc o dopuszczenie Pana mgr. Igora Bykowskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Stefan T. Kwiatkowski